

Denne Forespørgsel har givet Administrationskommissionen Anledning til i Skrivelsen til Kvæsturen at udtale følgende:

„Da Landbrugsministeriet mod Forventning ikke før Tiendens Afløsning har omsat Fæsteretten til Kapitalværdi, har Administrationskommissionen ment, at der, forinden Tiendebankens Forespørgsel besvares, kunde være Grund til at søge Forholdet mellem Universitetet som Ejer og Stamhuset som Fæster af Tienden løst, og man tillader sig i den Anledning at foreslaa, at Universitetet meddeler Stamhuset Transport paa Retten til Afløsningssummen, imod at der samtidig med Transportens Udstedelse kontant til Universitetet indbetales et Beløb, som svarer til Kapitalværdien af den Afgift, som Stamhuset aarlig i Februar Maaned skal betale i Fæsteafgift.

Da den eneste Betingelse for Fæsterettens Ophør, nemlig Niels Juels Slægts Uddøen, efter al Rimelighed ikke i en overskuelig Fremtid vil indtræde, mener man, at der ved Forholdets endelige Løsning helt vil kunne bortses herfra“.

I Overensstemmelse med, hvad Universitetskvæsturen i Skrivelse af 11. April d. A. har udtalt til Tiendebanken, er man betænkt paa at svare Administrationskommissionen, at man ikke ser sig i Stand til at indstille dets Forslag til Ministeriets Approbation, thi selv om Universitetet ikke ved Domstolene maatte faa Medhold i, at Fæsteforholdet af sig selv ophører uden nogen Erstatningspligt, naar Genstanden for Fæstet uden Skyld fra Universitetets Side ophører at bestaa, saa er dermed dog ikke givet, at Fæsteretten har nogen Værdi, og da navnlig ikke den af Administrationskommissionen angivne.

Det kan nemlig for det første neppe ikke være Tvivl underkastet, at Grunden til det stiftede Retsforhold er at søge i Vanskeligheden for Tiendens Opkrævning in natura, saaledes at Universitetet har fundet sin Regning i at sikre sig en fast aarlig Indtægt, der stod i et passende Forhold til Tiendens daværende Værdi, medens Niels Juel har ment at kunne staa sig ved at overtage Forpligtelsen til denne faste Afgift og ved at paatage sig Usikkerheden ved Opkrævningen og ved Udredelsen af Skatter, ikke alene de da paabudte, men ogsaa alle i Fremtiden paalagte. Men hele Niels Juels Indsats i Retsforholdet ophører med Tiendens Afløsning, og derfor bliver som Følge af denne den Niels Juel og Arvinger ved Fæstebrevet givne Tilladelse til at annamme Landet Sogns Kongetidende død og magtesløs, ikke fordi Arvingen ikke vil udføre, hvad der paahviler ham, eller ikke vil bære den Risiko, der er lagt paa ham, men fordi det efter Tiendens Afløsning er ham umuligt at præstere sin „onus“ i Forretningen, derunder Tiendens Opkrævning.

Dernæst vil der ved en Erstatningssums Fastsættelse formentlig være taget tilbørligt Hensyn til, hvad Administrationskommissionen ogsaa selv anfører, at Tienden ved Niels Juels Arvingers Uddøen vilde være faldet tilbage til Universitetet. Der vil ogsaa kunne tænkes andre Forhold, som vilde medføre et Ophør af Fæsteretten. I saa Henseende vil kunne peges paa, at ifølge Fæstebrevet er Tienden overdraget i Fæste til „Hr. Niels Juel, hans Frue og Arvinger, Ejermænd til Valdemar Slot paa Taasinge“. Tilføjelsen „Ejermænd til Valdemar Slot paa Taasinge“ er formentlig vel overvejet for at fastslaa, at det er en Betingelse for Fæsterettens Bestaaen, at Fæsteren er Ejer af Valdemar Slot, men hvis nu Hovedgaarden Valdemar Slot en Gang i Tiden maatte overgaa til fri Ejendom, jfr. den gennemsete Grundlovs § 93, og blive solgt til en Mand udenfor Slægten, vilde Betingelsen for Fæstets Fortsættelse ikke længere være til Stede.

Ogsaa maa det erindres, at da Fæsteforholdet i 1678 blev oprettet, havde Tienden ikke den Værdi, som den nu har. Denne Værdistigning bør formentlig udelukkende komme Universitetet til gode som Ejer, da den ikke skyldes Fæsterens Indsats i Fæsteforholdet.

Imod Administrationskommissionens Opfattelse taler ogsaa, at hvis man tillagde Fæsteren en Erstatningssum, der var = Afløsningssummen 59,319 Kr. 25 Øre ÷ Kapitalværdien af Fæsteafgiften, f. Eks. udregnet efter Kapitelstaksten for 1912, 8,526 Kr., vilde Fæsteren faa udbetalt en Kapital paa 50,793 Kr. 25 Øre, hvoraf den aarlige Rente, beregnet à 4 pCt., vilde udgøre 2,031 Kr. 73 Øre, medens Stamhusets Fæstebønder samtidig hermed i Henhold til Tiendeafløsnings-